

Jan Zumr

99. SS-Standarte.

Vznik, organizace a činnost znojemského pluku Allgemeine-SS¹

Po okupaci československého pohraničí v říjnu 1938 vzniklo na území odstoupeném Německu celkem deset pluků tzv. všeobecných SS (Allgemeine-SS). Tyto útvary jsou, ostatně jako celé Allgemeine-SS, ve většině publikací opomenuty nebo je jejich problematika příliš zjednodušená.² Hlavní příčinnou tohoto stavu je dle mého názoru prostá skutečnost, že většina příslušníků Allgemeine-SS po vypuknutí války narukovala do Wehrmachtu či do Waffen-SS a zbývající členové už vzhledem k válečné situaci hráli jen druhořadou roli, což se odrazilo i na zájmu historiků. Nelze opomenout ani skutečnost, že k Allgemeine-SS se většinou dochoval pouze torzovitý pramenný materiál, což bádání o této odnoži SS značně komplikuje. Z výše uvedených deseti pluků, v žargonu SS „Standarten“, bylo devět postaveno v Říšské župě Sudety, pouze jedna, 99. SS-Standarte, vznikla mimo její území – na jižní Moravě, její sídlo se nalézalo ve Znojmě. Než ovšem přejdeme k analýze 99. SS-Standarte, je třeba si nejprve ve stručnosti připomenout vznik a vývoj Allgemeine-SS před podzimem 1938, stejně jako začlenění jižní Moravy do Německé říše.

Po uchopení moci nacisty v Německu v lednu 1933 začala členská základna SS prudce narůstat a po likvidaci špiček SA a oponentů nacistického režimu během tzv. noci dlouhých nožů v létě 1934 (29.–30. 6.) započal říšský vůdce SS Heinrich Himmler s její rozsáhlou reorganizací. Z mužstva, které bylo v roce 1933 sestaveno k ostraze koncentračních táborů, postupem času vzešly tzv. SS-Totenkopfverbände (SS-TV), které byly přiděleny jednotlivým táborem a podléhaly velení SS-Gruppenführera Theodora Eickeho.³ Paralelně k Totenkopfverbände vznikly v letech 1933–

1 Tato studie vznikla s podporou grantu uděleného Grantovou agenturou UK, *Analýza činnosti Allgemeine-SS v Dolních Rakousích 1932–1945* (944214), řešeného na FF UK v roce 2015.

2 Prvního systematického zpracování se Allgemeine-SS dočkaly až v roce 2012 v díle HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer? Die Allgemeine-SS und ihre Mitglieder 1925–1945*. Oldenbourg Verlag, München 2012. Ze starší literatury lze zmínit HÖHNE, Heinz: *SS. Elita ve stínu smrti*. Grada, Praha 2012 – kniha vyšla v Německu již v roce 1966. Allgemeine-SS se věnoval též YERGER, Mark: *Allgemeine-SS: The Commands, Units and Leaders of the General SS*. Schiffer, Atglen 1997. Tato práce se však, jak název napovídá, omezovala pouze na popis, vyjmenování nejvyšších útvarů Allgemeine-SS a jejich velitelské struktury včetně krátkých biografii nejdůležitějších osob, nehledě na skutečnost, že obsahuje velké množství chyb. Problematice Allgemeine-SS v Rakousku se věnovala ROTHLÄNDER, Christiane: *Die Anfänge der Wiener SS*. Böhlau Verlag, Wien 2012.

3 K dějinám Totenkopfverbände viz např. ORTH, Karin: *Bewachung*. In: BENZ, Wolfgang – DISTEL, Barbara (Hg.): *Der Ort des Terrors. Geschichte der nationalsozialistischen Konzentrationslager. Bd. 1: Die Organisation des Terrors*. C. H. Beck, München 2005, s. 126–140.

1934 tzv. Politische Bereitschaften, ozbrojené zásahové oddíly SS dislokované po celém území Německa a podřízené jednotlivým regionálním vůdcům SS. Po „Röhmově puči“⁴ si velení SS vymohlo vznik kasernovaných vojenských útvarů SS-Verfügungstruppe (SS-VT) v síle tří pěších pluků, sestavených ze zmiňovaných Politische Bereitschaften a z Hitlerovy osobní stráže Leibstandarte.⁵ SS-Totenkopfverbände i SS-Verfügungstruppe tvořily nukleus pozdějších Waffen-SS, svým počtem ovšem až do vypuknutí druhé světové války byly pouze marginální částí SS.⁶

Zdáleka nejpočetnější odnoží SS byly Allgemeine-SS, do kterých spadaly všechny útvary SS, které podle Himmlerova tajného oběžníku ze 14. prosince 1934 nebyly součástí ostrahy koncentračních táborů, SS-VT a SD.⁷ I ony prošly reorganizací, podle které se nejvyšší regionální jednotkou staly tzv. vrchní úseky (SS-Oberabschnitte), kterým podléhaly jednotlivé úseky (SS-Abschnitte). Ty zahrnovaly několik pluků, přesněji řečeno pěších pluků (Fußstandarten), jež se dále dělily na prapory (Sturmbanne), roty (Stürme), čety (Trupps), družstva (Scharen) a na nejmenší útvary zvané Rotten. Vedle pěších pluků existovaly také pluky jízdní (Reiterstandarten), motorizované jednotky (Kraftfahr-Einheiten), dále jednotky ženijní (Pionier-Einheiten) a spojovací (Nachrichten-Einheiten), podřízené velitelům vrchních úseků SS. Na sklonku roku 1938 byly Allgemeine-SS rozděleny do 14 vrchních úseků, 38 úseků a 104 pěších pluků, přičemž celkový počet jejich členů byl tehdy 214 753.⁸

Allgemeine-SS byly na rozdíl od útvarů SS-VT a SS-TV neozbrojenou částí SS a její příslušníci nosili typické černé uniformy. V SS sloužili, až na cca 10 000 důstojníků, honorárně, tj. dobrovolně a bezplatně. Jednalo se tedy o muže, kteří měli zaměstnání a svou službu u SS vykonávali po pracovní době či během víkendů. Předepsány byly dva večery týdně v délce přibližně dvou hodin a dvě neděle měsíčně tři až šest hodin. Kratší službu mohli vykonávat muži starší 35 let, kteří byli přeloženi do tzv. rezervy SS (SS-Reserve), resp. muži starší 45 let, pro něž byly zřízeny „kmenové útvary SS“ a kteří byli povinni jednou měsíčně se dostavit ke „kamarádskému večeru“.⁹ „Pracovní“ náplní příslušníků SS bylo pěstování sportu, které je mělo učinit fyzicky zdatnějšími a „tvrďšími“, ideologická školení, jež měla prohloubit jejich znalosti nacistické ideologie, a také svátky a slavnosti, které sloužily k „duchovnímu“ spojení s nacionálním socialismem.¹⁰

4 Jako „Röhmův puč“ jsou označovány události z konce června a počátku července 1934, během kterých byly zavražděny špičky vedení SA včetně jejího náčelníka Ernsta Röhma (tzv. noc dlouhých nožů). Zlikvidováni byli i někteří představitelé opozice, jako např. Hitlerův předchůdce v úřadu říšského kancléře generál Kurt von Schleicher.

5 K historii vzniku ozbrojených útvarů SS srov. WEGNER, Bernd: *Hitlers Politische Soldaten. Die Waffen-SS 1933–1945*. Ferdinand Schöningh, Paderborn 2008.

6 Na konci roku 1938 čítaly jednotky SS-Verfügungstruppe 14 234 a SS-Totenkopfverbände 9172 mužů. Viz *Statistisches Jahrbuch der Schutzstaffel der NSDAP. Jahrgang 1938*. Nakladatel neueden, Berlin 1939, s. 16.

7 HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 92. SD – Sicherheitsdienst (Bezpečnostní služba), zpravodajská služba SS, resp. NSDAP zřízená roku 1931.

8 *Statistisches Jahrbuch der Schutzstaffel der NSDAP. Jahrgang 1938*, s. 30, 40–44.

9 HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 214.

10 Tamtéž, s. 212 a 225.

Jan Zumr

Okupace jižní Moravy a její začlenění do Říšské župy Dolní Podunají

Jihomoravské pohraničí bylo obsazeno německými okupačními silami ve dnech 8. a 9. října 1938 v rámci tzv. pátého okupovaného pásma, které určili signatáři mnichovské dohody v Berlíně 5. října 1938. Zábor provedla Vojsková skupina (Heeresgruppe) č. 5 pod velením generála pěchoty Wilhelma Lista a na okupaci se rovněž podíleli příslušníci bezpečnostní policie a SD sdružení v Einsatzkommando Mistelbach a příslušníci pořádkové policie.¹¹ Jižní Morava byla následně společně s východním cípem jižních Čech připojena k Dolním Rakousům. Plnému začlenění ovšem bránil fakt, že Rakousko ani půl roku po anšlusu v březnu 1938 nebylo plně zakomponováno do říšských struktur. K tomu došlo až 14. dubna 1939 prostřednictvím tzv. Zákona o Východní marce (Ostmarkgesetz¹²), kterým přestalo Rakousko existovat jako správní a politická jednotka. Na místo „země Rakouska“ nastoupily tzv. říšské župy, kterých bylo celkem sedm – Vídeň, Horní a Dolní Podunají, Štýrsko, Kraňsko, Tyrolsko a Salcbursko. V jejich čele stál říšský místodržící podřízený říšskému ministrovi vnitra, jenž byl, až na několik výjimek, současně župním vedoucím dané župy. Personální prorůstání stranických, státních a dalších veřejných funkcí bylo otevřeně deklarovaným cílem a postupovalo i na nižší úrovni státní správy. Říšské župy tvořily mezičlánek mezi nejvyššími říšskými úřady a nižšími stupni správy, tvořenými zemskými a městskými okresy (Land- und Stadtkreisen).¹³

V rámci župy Dolní Podunají (Niederdonau) se na jihomoravském a jihočeském území konstituovaly tři zemské okresy. Nová Bystřice na západě s 19 109 obyvateli (podle sčítání lidu ze 17. května 1939) a na východě Znojmo s 91 519, resp. Mikulov s 77 919 obyvateli. Úzký příhraniční pruh mezi těmito územími byl začleněn do stávajících okresů Waidhofen an der Thaya a Horn.¹⁴ Reorganizace postihla i obce, které byly na základě zákona o obecním zřízení z 30. ledna 1935 slučovány do větších celků.¹⁵ Tak vzniklo i „Velké Znojmo“, kde žilo 25 397 obyvatel.¹⁶ Vedoucí pozice v okresech a městských zastupitelstvech zaujali členové Sudetoněmecké strany (Sude-

11 BARTOŠ, Josef: Jižní Morava v rámci okupovaného pohraničí v letech 1938–1945. In: RADVANOVSKÝ, Zdeněk (ed.): *Historie okupovaného pohraničí 1938–1945*, č. 7. Univerzita J. E. Purkyně – Albis international, Ústí nad Labem 2003, s. 12–13. K nasazení SS a policie srov. KAŇÁK, Petr – KRČMÁŘ, Dalibor – VAJSKEBR, Jan: *S jasným cílem a plnou silou. Nasazení německých policejních složek při rozbití Československa 1938–1939*. Památník Terežín, Terežín 2014, s. 51–98.

12 Celým názvem „Gesetz über den Aufbau der Verwaltung in der Ostmark“. Vytváření zákona bylo velmi zdoluhavé a proces začlenění Rakouska do Německa značně komplikovaný, jeho vylíčení přesahuje možnosti této studie. K tomu viz např. BOTZ, Gerhard: *Die Eingliederung Österreichs in das Deutsche Reich. Planung und Verwirklichung des politisch-administrativen Anschlusses (1938–1940)*, 2., ergänzte Auflage. Europa Verlag, Wien 1976 či DENNEWITZ, Bono: *Verwaltung der Ostmark. Aufbau, Organisation und Aufgaben unter Berücksichtigung des Ostmarkgesetzes*. Manzsche Verlagsbuchhandlung, Wien 1940.

13 BOTZ, Gerhard: *Nationalsozialismus in Wien. Machtübernahme und Herrschaft*. 3., veränderte Auflage. Druck und Verlag Obermayer, Buchloe 1998, s. 434–435; MARKEL, Martin: Jižní Morava v župě Dolní Podunají. In: RADVANOVSKÝ, Zdeněk (ed.): *Historie okupovaného pohraničí 1938–1945*, č. 11. Univerzita J. E. Purkyně – Albis international, Ústí nad Labem 2006, s. 12.

14 *Amtskalender für den Reichsgau Niederdonau*. St. Pöltner Zeitungsverlags, Sankt Pölten 1942, s. 168 a 170.

15 MARKEL, Martin: *Jižní Morava v župě Dolní Podunají*, s. 14.

16 *Amtskalender für den Reichsgau Niederdonau*, s. 162.

tendeutsche Partei – SdP) a po jejím rozpuštění v listopadu 1938 členové Národně socialistické německé dělnické strany (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei – NSDAP). Na úrovni okresu řídil stranu okresní vedoucí (Kreisleiter), jímž se v Nové Bystřici stal Rudolf Letz, v Mikulově Anton Sogl a ve Znojmě Felix Bornemann. Paralelně s výstavbou NSDAP byly budovány také její složky. Kromě SS to byly i SA, Hitlerjugend (HJ), její ženská odnož Svaz německých dívek (Bund Deutscher Mädel – BDM), Nacionálně socialistický motoristický sbor (Nationalsozialistisches Kraftfahrkorps – NSKK) a mnohé další.¹⁷ Než však přejdeme k SS na jižní Moravě, je třeba alespoň v základních obrysech nastínit situaci SS v Dolních Rakousích, k nimž bylo přičleněno území jižní Moravy.

Výstavba 99. SS-Standarte

V Rakousku byly oddíly SS, stejně jako NSDAP a SA, pro své teroristické aktivity zakázány v červnu 1933 a následně jejich příslušníci, pokud neuprchli do Německa, působili v ilegalitě až do obsazení Rakouska v březnu 1938, kdy došlo k reorganizaci a opětovnému zformování tamních jednotek SS. Zastřešujícím útvarem se stal SS-Oberabschnitt Österreich se sídlem ve Vídni, záhy přejmenovaný na SS-Oberabschnitt Donau, kterému byly podřízeny SS-Abschnitte VIII (Linz), XXXI (Viedeň), XXXV (Štýrský Hradec) a XXXVI (Innsbruck). Velitelem Oberabschnittu se stal Ernst Kaltenbrunner, který velel SS v Rakousku od ledna 1937.¹⁸ Jelikož byl ovšem SS-Oberabschnitt Donau příliš rozsáhlý, vnikl k 1. červnu 1939 ještě SS-Oberabschnitt Alpenland, do jehož působnosti spadaly SS-Abschnitte XXXV a XXXVI.¹⁹

Dolní Rakousy, resp. Říšská župa Dolní Podunají, byly vertikálně rozděleny na dvě poloviny. Západní část spadala do kompetence Abschnitt VIII, kterému podléhala 52. SS-Standarte v Kremži, zatímco východní náležela do působnosti Abschnitt XXXI, který sestával z vídeňské 11. a 89. SS-Standarty. 11. Standarte podléhaly útvary v severovýchodní části, 89. Standarte jednotky v jihovýchodní části Dolních Rakous.

S výstavbou SS na jižní Moravě započalo vedení prakticky ihned po jejím obsazení, pravděpodobně již 10. října 1938.²⁰ Celé území okupovaného pohraničí bylo rozděleno mezi náborové úseky (Werbeabschnitt). Náčelníkem Werbeabschnitt I²¹ ve Znojmě se stal dosavadní velitel 4. SS-Standarte ve Šlesvicku-Holštýnsku SS-Standar-

17 Kompletní přehled organizačního a personálního složení NSDAP a jejích organizací v Říšské župě Dolní Podunají lze nalézt ve třetí části *Amtskalender für den Reichsgau Niederdonau*, s. 6–13.

18 K jeho osobě viz BLACK, Peter: *Ernst Kaltenbrunner. Vasall Himmlers: Eine SS-Karriere*. Ferdinand Schöningh, Paderborn 1991.

19 ROTHLÄNDER, Christiane: *Die Anfänge der Wiener SS*, s. 574–576. K počátkům SS v Rakousku, jejím teroristickým akcím a útěku rakouských esesmanů do Říše viz tamtéž.

20 Tuto skutečnost podporují záznamy o vstupu řady příslušníků 99. SS-Standarte do SS v jejich osobních složkách uložených v berlínském Bundesarchivu.

21 Celkem bylo zřízeno šest náborových úseků. I. připadl do kompetence SS-Oberabschnitt Donau, II. do kompetence SS-Oberabschnitt Main, III., IV. a V. připadl SS-Oberabschnitt Elbe a VI. do působnosti SS-Oberabschnitt Südost. *Bundesarchiv* (dále jen BArch) *Berlin*, f. NS 31 SS-Hauptamt (dále jen NS 31), NS 31/137, Der Chef des Hauptamtes. IA/Az.: 8 b/11. 10. 1938, Betr.: Gliederung der SS im Sudetenland, s. 59.

Jan Zumr

tenführer Hans Kersten.²² K dispozici měl malý štáb spolupracovníků, mezi nimiž byli mj. velitel 89. SS-Standarte Karl-Heinz Urban či Ronald Bienert, pozdější velitel II. praporu 99. SS-Standarte. Náborová komise působila na Moravě přibližně pět týdnů a velitel Doplňovacího úřadu SS (Ergänzungsamt) SS-Oberführer Gottlob Berger byl s Kerstenovou prací „plně spokojen“. Kersten se ovšem i přes krátký čas strávený v čele komise stihl dostat do ostrých sporů s velitelem SS-Oberabschnitt Donau SS-Gruppenführerem Kaltenbrunnerem, který si na něj a jeho podřízené stěžoval přímo u říšského vůdce SS Heinricha Himmlera. Ten nařídil celou záležitost prošetřit, ale jelikož nebyl zjištěn žádný přestupek, který by vyžadoval disciplinární potrestání, bylo řízení proti Kerstenovi téměř po roce vyšetřování zastaveno.²³

99. SS-Standarte byla oficiálně aktivována 15. listopadu 1938.²⁴ Svému číselnému označení „99“ vděčil pluk souhře náhody a nostalgie. Po anšlusu Rakouska disponovalo velení SS celkem 94 pěšími pluky Allgemeine-SS, nejbližší volné číslo bylo tedy 95. Jelikož se během rakousko-uherské éry rekrutovali branci pro Moravský pěší pluk č. 99 krále Helénů Jiřího I. („Mährisches Infanterie-Regiment Nr. 99 König von Hellenen Georg I.“) z Doplňovacího okresního velitelství Znojmo, připadlo po okupaci pohraničí znojemské SS-Standarte z uvedených důvodů právě číslo 99.²⁵

Nový útvar se strukturou nelišil od ostatních pěších pluků Allgemeine-SS. Disponoval třemi prapory, z nichž každý měl čtyři roty. Jelikož bylo území jižní Moravy příliš malé na to, aby na něm mohl být postaven celý pluk, sáhlo velení SS k reorganizaci svých jednotek na území SS-Abschnitt XXXI,²⁶ kam náležela i 99. SS-Standarte. Zatímco její první a druhý prapor sídlily ve Znojmě, resp. v Mikulově, třetí byl umístěn v Korneuburgu u Vídně. Stávající útvary Allgemeine-SS v okresech Gänserndorf, Hollabrunn, Korneuburg a Mistelbach připadly do kompetence znojemské Standarte, jejíž složení bylo v březnu 1939 následující:²⁷

- 22 Hans Kersten (10. 5. 1886 – červenec 1941) vstoupil do SS v listopadu 1933 a postupně sloužil ve štábu říšského vůdce SS a Oberabschnitt Nordost se sídlem v Kralovci, posléze vel 4. SS-Standarte v Altoně a Abschnitt III v Berlíně. Po vypuknutí druhé světové války byl převelen k Waffen-SS jako SS-Obersturmbannführer a padl v červenci 1941 na východní frontě jako velitel dělostřeleckého oddílu. *BArch Berlin*, f. SS-Offiziersakt (dále jen SSO), osobní složka Hans Kersten.
- 23 Hůře dopadli tři Kerstenovi podřízení, kteří obdrželi důtky za opilství. Kaltenbrunner mj. obvinil Kerstena a jeho podřízené z toho, že znečistili služební automobily zvratky a že vozy vrátili v „neuvěřitelném stavu“. Kersten toto obvinění ostře odmítl a naopak si stěžoval, v jak mizerném stavu jeho štáb služební automobily obdržel. Tamtéž.
- 24 *Statistisches Jahrbuch der Schutzstaffel der NSDAP. Jahrgang 1938*, s. 44.
- 25 *BArch Berlin*, f. NS 31, NS 31/137, SS-Oberabschnitt Donau IA/O Az.: 8 b/19. 11. [19]38, Betr.: Eingliederung der sudetendeutschen Gebiete, s. 50.
- 26 Rozčlenit území SS-Abschnitt XXXI na tři pěší pluky plánoval štáb rakouského Oberabschnittu již v květnu 1938, a to především z důvodu příliš vysokého počtu mužů ve vídeňských rotách 11. a 89. SS-Standarte, který znemožňoval spořádaný výcvik. Tento návrh tehdy ovšem ještě velení SS zamítlo. Srov. *BArch Berlin*, f. NS 33 NS-Führungshauptamt (dále jen NS 33), NS 33/182, SS-Oberabschnitt Österreich, IA/O Az.: 8 b/12. 5. [19]38, Betr.: Gliederung des SS-Oberabschnittes Österreich, s. 92–93; tamtéž, Der Chef des SS-Hauptamtes 3. Mai 1938, s. 94.
- 27 *Moravský zemský archiv* (dále jen MZA), f. NSDAP Znojmo, k. 26, inv. č. 70, SS-Oberabschnitt Donau IA/O Az. 8g/31. 3. [19]39, Betr.: Anschriftenänderungen, Nachtrag 99. SS-Standarte.

99. SS-Standarte

Standarte	Sturmbann	Sturm	Sídlo
99.			Znojmo (Znaim)
	I.		Znojmo
		1.	Znojmo
		2.	Znojmo
		3.	Prosiměřice (Prossmeritz)
		4.	Jaroslavice (Joslowitz)
	II.		Mikulov (Nikolsburg)
		5.	Mikulov
		6.	Břeclav (Lundenburg)
		7.	Dolní Dunajovice (Unter Tannowitz)
		8.	Hustopeče (Auspitz)
	III.		Korneuburg
		9.	Hollabrunn
		10.	Korneuburg
		11.	Poysdorf
		12.	Gänserndorf

Dislokace jednotlivých rot se během následujících měsíců a let několikrát změnila. Například 3. Sturm se nejpozději v září 1939 přesunul do Moravského Krumlova, 4. se z Jaroslavic přesunul do nedalekého Hrádku (Erdberg) a později do Hrušovan nad Jevišovkou (Grußbach).

Na červenec 1943 byla naplánována návštěva velitele SS-Oberabschnitt Donau SS-Obergruppenführera Rudolfa Quernera u 99. SS-Standarte, během níž měl navštívit rotu v Korneuburgu, Hollabrunnu, Znojmě, Vranově nad Dyjí (Frain), Hrušovanech nad Jevišovkou, Dolních Dunajovicích, Mikulově, Lednici (Eisgrub), Poysdorfu, Angernu an der March a Zistersdorfu.²⁸ K redislokaci rot docházelo pravděpodobně z důvodů povolávání příslušníků Allgemeine-SS do Wehrmachtu a Waffen-SS. Sídlo roty bylo přeneseno do obce, kde zůstalo nejvíce esesmanů či muž s nejvyšší hodností. Uvedený výčet změn jistě není kompletní, bylo jich pravděpodobně více, chybějící pramenný materiál je ale neumožňuje sledovat.

Velitelství Standarte se, stejně jako sídlo I. praporu, nacházelo ve Znojmě v ulici 9. října (Strasse der 9. Oktober, bývalá Wilsonova třída, dnes Rudoleckého ulice) čp. 21 v přepychové vile židovského továrníka Geoga Weinbergera, kterou SS zabralo hned po připojení pohraničí k Německu. Oficiálně byla vila přidělena k užívání 99. SS-Standarte až rozhodnutím z 31. října 1941, podle něhož měl SS-Oberabschnitt Donau platit komisařskému správci budovy měsíční nájemné 150 říšských marek.

28 Tamtéž, k. 14, inv. č. 29, sign. D-158, Dopis SS-Sturmbannführera Ericha Kuttera SS-Obersturmführerovi Ernstu Leisnerovi z 9. července 1943.

Jan Zumr

Pluk v ní měl sídlit až do výstavby nové budovy stranického velení, nicméně vzhledem k válečným událostem na realizaci stavby nikdy nedošlo.²⁹

A jaký byl vlastně početní stav nového pluku? Vzhledem k absenci úředních pramenů to není snadné zjistit. Podařilo se nalézt pouze jeden dokument z doby před vypuknutím druhé světové války, podle kterého měla k 19. listopadu 1938 99. SS-Standarte 1750 mužů.³⁰ Dochovala se rovněž hlášení o početních stavech jednotek Allgemeine-SS z let 1942 a 1943, podle kterých činil počet příslušníků 99. SS-Standarte k 31. prosinci 1942, resp. k 31. prosinci 1943 celkem 1476 a 1441 mužů včetně těch, kteří byli povoláni k Wehrmachtu a k Waffen-SS.³¹ Do prosince 1942 zřejmě několik desítek příslušníků pluku padlo, tudíž před vypuknutím války se celkový počet členů znojemské Standarte mohl pohybovat kolem 1800–1900 mužů, rozhodně jich nebylo více než 2000. V porovnání s pluky Allgemeine-SS postavenými na území Říšské župy Sudety to bylo podprůměrné číslo, ve srovnání s těmi rakouskými průměrné. Některé tamní pluky měly ve svých řadách sice více než 2000 mužů, je však třeba si uvědomit, že v Říšské župě Dolní Podunají byla kromě 99. SS-Standarte vybudována ještě 52. SS-Standarte a rovněž vídeňská 89. SS-Standarte disponovala v Dolním Podunají sedmi rotami. Počet příslušníků Allgemeine-SS v těchto útvech činil v prosinci 1938 cca 3900 mužů,³² což vzhledem k počtu obyvatel župy ve srovnání s ostatními rakouskými župami představovalo průměr. Velení SS tak mohlo být s výsledky náboru na jižní Moravě spokojeno.

Velitelská struktura

Jak již bylo uvedeno, skládal se každý pluk Allgemeine-SS ze tří praporů, každý měl po čtyřech rotách, které se dále dělily na čtyři družstva a na nejmenší útvary zvané Rotte. Každý vrchní úsek SS měl navíc ještě tzv. Stammabteilung, což byl útvar, jenž měl sdružovat muže starší 45 let a který byl sestaven na území každého pluku. Jak ale např. ukazuje rotní seznam příslušníků Stammabteilungu pro 99. SS-Standarte ze září 1941 či seznam všech důstojníků SS z konce roku 1938, nacházeli se v těchto útvech i muži mladší 30 let.³³ Standarte dále disponovala hudební četou (Musikzug) a sanitními oddíly (San-Staffel) přidělenými k jednotlivým praporům, jež byly na plukovní úrovni zastřešeny vrchním sanitním oddílem (San-Oberstaffel).³⁴

29 *Niederösterreichisches Landesarchiv*, f. Landesfürstliche und staatliche Verwaltung bis 1945, Reichsstatthalter Niederdonau (staatl. Verwaltung), Unterabteilung Ia, Allgemeine Fragen der Verwaltung, allgemeine und Enteignungsangelegenheiten, Sammlungs-gesetz, Sonderaufträge, sign. RStH ND Ia-10 k 59/309-1940/41, Zuweisung eines Hauses in Znaim (Besitzer Jude Georg WEINBERGER) an die SS.

30 *BArch Berlin*, f. NS 31, NS 31/137, SS-Oberabschnitt Donau IA/O AZ.: 8b/19. 11. [19]38, Betr.: Eingliederung der sudetendeutschen Gebiete, s. 50.

31 *BArch Berlin*, f. NS 19 Persönlicher Stab Reichsführer SS (dále jen NS 19), NS 19/1654, Gesamtstärke der SS am 31. 12. 1942, s. 4, a tamtéž, NS 19/1474, Gesamtstärke der SS am 31. 12. 1943, s. 5.

32 *Österreichisches Staatsarchiv* (dále jen ÖSTA), Archiv der Republik (dále jen AdR), 02, Zest 58, 89. SS-Standarte; *Statistisches Jahrbuch der Schutzstaffel der NSDAP. Jahrgang 1938*, s. 42–45.

33 *Dienstaltersliste der Schutzstaffel der NSDAP* (dále jen DAL), Stand vom 1. Dezember 1938. Bearbeitet von der SS-Personalkanzlei, Berlin 1938; HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 214; MZA, f. NSDAP

99. SS-Standarte

Velitel Standarte měl, stejně jako velitel praporu, k dispozici adjutanta a personálního referenta v jedné osobě a správního důstojníka (Verwaltungsführer).³⁵ Na úrovni pluku, praporů i rot působili sportovní referenti (Sportreferenten), kteří měli na starosti trénování fyzické zdatnosti svých kolegů, a také tzv. vedoucí vzdělávání (Schulungsleiter), kteří dohlíželi na ideologický výcvik.³⁶

Obsazení nejdůležitějších velitelských postů 99. SS-Standarte vypadalo v březnu 1939 následovně:³⁷

Funkce	Hodnost a jméno	Služební poměr
Velitel	SS-Obersturmbannführer Karl-Heinz Urban	H ³⁸
Adjutant a personální referent	SS-Obersturmführer Georg Turbain	H
Správní důstojník	SS-Untersturmführer Walter Bahnsen	H
Velitel I/99	SS-Untersturmführer Ernst Leisner	N
Adjutant a personální referent	SS-Untersturmführer Leopold Mayer	H
Správní důstojník	SS-Oberscharführer August Grassner	H
Velitel II/99	SS-Untersturmführer Ronald Bienert	H
Adjutant a personální referent	SS-Unterscharführer Anton Strimpel	N
Správní důstojník	SS-Untersturmführer Hans Mikudim	N
Velitel III/99	SS-Untersturmführer Rudolf Horak	H
Adjutant a personální referent	Neobsazen	N
Správní důstojník	SS-Scharführer Walter Medlin	H
Velitel San-Oberstaffel 99	Neobsazen	

Znojmo, k. 26, inv. č. 70, SS-Stammabteilung „Donau“, Bez. 99, 27. September 1941. V případě osob mladších 45 let se s největší pravděpodobností jednalo o muže se zdravotními problémy či muže, kteří se službě v Allgemeine-SS nemohli věnovat naplno z profesních důvodů.

34 *BArch Berlin*, f. NS 34 SS-Personalhauptamt (dále jen NS 34), NS 34/97, Soupis velitelských pozic 99. SS-Standarte; MZA, f. NSDAP Znojmo, k. 26, inv. č. 70, San-Staffel I/99 a San-Staffel III/99 Sturmliste (2. und 3. Oktober 1941); MZ/99 Sturmliste (28. Juni 1938).

35 V žargonu SS se důstojník neoznačoval jako „Offizier“, nýbrž jako „Führer“, který byl mnohem víc než jen „důstojníkem“. Srov. WEGNER, Bernd: *Hitlers Politische Soldaten*, s. 17.

36 HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 216 a 226–227.

37 *BArch Berlin*, f. NS 34, NS 34/97, Soupis velitelských pozic 99. SS-Standarte. Hodnosti byly povětšinou doplněny pomocí osobních složek jednotlivých důstojníků uložených v berlínském Bundesarchivu. Zde stojí za zmínku, že všichni tři velitelé praporů 99. SS-Standarte jsou v seznamu důstojníků SS z prosince 1938 uvedeni špatně. Ve skutečnosti šlo o velitele praporů 98. SS-Standarte ze severní Moravy. Srov. DAL 1938, s. 154–155 a 272. Mylně jako členové 99. SS-Standarte jsou zde uvedeni i další důstojníci 98. SS-Standarte.

38 Zkratka „H“ (hauptamtlich) označovala muže sloužící v SS na plný úvazek, zkratka „N“ (nebenamtlich) naopak ty, kteří měli civilní zaměstnání a službu u SS vykonávali bezplatně.

Jan Zumr

Z uvedených 11 mužů byli pouze tři³⁹ z jižní Moravy – Leisner, Mikudim a Bienert, který byl ovšem již v létě 1939 převelen k 107. SS-Standarte (ostatní, s výjimkou Bahnsena, který se narodil v Německu, pocházeli z Rakouska), což bylo poměrně malé číslo, obzvlášť porovnáme-li ho s ostatními pluky Allgemeine-SS postavenými na území okupovaného pohraničí. Kupř. velitelem 98. SS-Standarte se sídlem v Šumperku a veliteli všech tří jejích praporů byli sudetští Němci, kteří měli nemalé zastoupení i mezi dalšími plukovními důstojníky. Zčásti to bylo způsobeno tím, že jeden prapor pluku byl vybudován mimo území jižní Moravy, hlavním důvodem však byla pravděpodobně skutečnost, že německé velení zřejmě mezi jihomoravskými Němci nenašlo dostatek vhodných mužů s velitelskými schopnostmi pro službu u SS. Překážkou mohly být i rasové a náboženské požadavky⁴⁰, neboť jak poznamenal velitel Doplnovacího úřadu SS Gottlob Berger, území jižní Moravy bylo pro verbování příslušníků SS z rasového a náboženského hlediska nejméně vhodné.⁴¹ Poněkud odlišná situace panovala u správních důstojníků. Do těchto funkcí velení SS dosazovalo většinou muže, kteří již na těchto pozicích působili a byli tak se správou útvarů SS obeznámeni. Walter Bahnsen působil jako správní důstojník u různých pluků v Německu, August Grassner vykonával tutéž funkci u Hitlerjugend a Walter Medlin byl členem SS čtyři roky, než začal působit ve správě 99. SS-Standarte a v SS-Oberabschnittu Donau.⁴²

Pojďme si nyní představit nejdůležitější postavy znojemského pluku. Velením 99. SS-Standarte byl pověřen SS-Sturmbannführer Karl-Heinz Urban, který již působil v jihomoravské náborové komisi a patřil k nejvýraznějším postavám vídeňské SS. Narodil se ve Vídni v roce 1901 v rodině stolařského mistra a po absolvování soukromé evangelické školy se vyučil drogistou. Následně až do svého zatčení v roce 1934 pracoval ve velkoobchodu Wallace, kde vedl kosmetickou laboratoř. Byl nadšeným sportovcem a od svého mládí zastáncem radikálně pravicových názorů. Již v roce 1921 vstoupil do NSDAP a SA. Z NSDAP kvůli vnitřním rozporům v roce 1927 sice vystoupil, ale v roce 1930 byl opět v jejích řadách. V srpnu 1931 vstoupil do SS a krátce nato převzal velení čtyř, později rot a před zákazem NSDAP v červnu 1933 už byl velitelem III. praporu vídeňské 11. SS-Standarte. Kvůli podezření z účasti na teroristických útocích SS byl opakovaně zatčen, před soudem však nestanul. Na počátku června 1934 byl znovu zatčen a více než půl roku držen v koncentračním táboře Wöllersdorf. Po propuštění převzal velení tehdy již ilegální 11. SS-Standarte, v jejímž čele zůstal až do února 1937, kdy byl na šest měsíců znovu uvězněn. Až do března 1938 poté působil, již jako SS-Sturmbannführer, v čele dolnorakouské 9. SS-Standarte. Po jejím rozpuštění byl pověřen velením vídeňské 89. SS-Standarte. U ní ale dlouho nezůstal, neboť byl na návrh šéfa SS-Oberabschnitt Donau SS-Gruppenführera Kaltenbrunnera

39 U SS-Unterscharführera Antona Strimpela se nepodařilo určit jeho původ. V Bundesarchivu v Berlíně se jeho osobní složka nenachází.

40 Nezbytným předpokladem pro úspěšný rozvoj kariéry (nejen) důstojníka SS bylo vystoupení z církve, což mohlo na tradičně silně religiózní jižní Moravě představovat překážku.

41 *BArch Berlin*, f. SSO, osobní složka Hans Kersten.

42 Tamtéž, osobní složka Walter Bahnsen; *BArch Berlin*, f. Akten des Rasse- und Siedlungsamtes (dále jen RS), osobní složky August Grassner, Walter Medlin.

21. listopadu s účinností od 1. prosince 1938⁴³ postaven do čela nového pluku Allgemeine-SS ve Znojmě. Za své zásluhy během ilegality v Rakousku a při výstavbě jednotek SS ve Vídni a na jižní Moravě si vysloužil povýšení na SS-Obersturmbannführera, které následovalo 30. ledna 1939, a také Řád krve (Blutorden), jedno z nejprestižnějších stranických vyznamenání NSDAP, který mu byl udělen 31. května 1940.⁴⁴

Do čela I. praporu byl postaven muž, o kterém se dochovala jen hrstka informací. Ernst Leisner⁴⁵ se narodil 22. srpna 1907, byl to známý obchodník s obuví a bydlel ve Znojmě v dnešní ulici Palackého čp. 28. Podle poválečné výpovědi tamního okresního vedoucího NSDAP Felixe Bornemanna byl Leisner velitelem znojemské tzv. Dobrovolné ochranné služby (Freiwilliger Schutzdienst – FS), úderných oddílů SdP budovaných podle vzoru SA o síle zhruba 80 mužů.⁴⁶ Po záboru pohraničí vstoupil do SS a s účinností od 1. prosince 1938 byl jmenován velitelem I. praporu 99. SS-Standarte a současně povýšen na SS-Untersturmführera.⁴⁷

To o veliteli II. praporu v Mikulově Ronaldu Bienertovi je k dispozici podstatně více informací. Narodil se 16. února 1914 v městě Pula na Istrijském poloostrově v rodině kartografa. Po obsazení města Italy po skončení první světové války se rodina přestěhovala do Liberce, odkud Ronaldův otec pocházel. Stejně jako on se stal Ronald kartografem a působil také jako turner.⁴⁸ Na podzim 1936 nastoupil vojenskou službu u pěšího pluku 44 v Turnově. Po měsíci výcviku byl poslán do poddůstojnické školy v Liberci, ovšem na začátku prosince si při lyžování vážně poranil oko a poté strávil čtvrt roku v nemocnici. Po propuštění z vojenské služby působil jako učitel tělocviku v Brně. Vstoupil do FS, v níž se stal krajským vedoucím, a byl činný i ve zpravodajské skupině senátora Gottfrieda Krczala⁴⁹, který si na Moravě vybudoval hustou síť informátorů. Vykonával kurýrní službu pro SdP a jako kartograf nechal vyhotovit speciální mapy jižní a střední Moravy s vyznačeným československým opevněním. Dne 16. září 1938 uprchl za hranice a dále pokračoval ve zpravodajské činnosti. Ihned po zahájení náboru na jižní Moravě se 10. října 1938 přihlásil do SS a pracoval v náborové komisi pod SS-Standartenführerem Hansem Kerstenem. Dne 3. listopadu 1938

43 Již 6. listopadu 1938 převzal Urban velení nad znojemským praporem SS od náčelníka náborové komise SS-Standartenführera Hanse Kerstena. Následného nástupu praporu se zúčastnilo 200 mužů. Srov. *Znaimer Wochenblatt*, 9. 11. 1938.

44 *ÖSTA/AdR*, f. Gauakten (dále jen GA), osobní složka Karl-Heinz Urban, Zl. 247 552.

45 V Bundesarchivu se jeho osobní složka nedochovala a ani mezi spisy členů NSDAP v ÖSTA se jeho jméno nenachází.

46 *MZA*, f. Mimořádný lidový soud Znojmo (dále jen C 142), k. 51, sp. zn. Ls 66, vyšetřovací spis Felix Bornemann, Hlavní přelíčení 24. 4. 1947, s. 151; *MZA*, f. NSDAP Znojmo, k. 14, inv. č. 29, sign. D-158. Za poskytnutí informací o Leisnerovi stejně jako za poskytnutí řady dokumentů ze SOKA Znojmo a MZA jsem zavázán panu Bc. Karlu Kocovi.

47 *SS-Verordnungsblatt*, 5. Jahrgang, Nummer 1 (30. 1. 1939).

48 Turner bylo označení pro členy německých tělocvičných spolků. Nejsilnější organizací toho druhu v meziválečném Československu byl Německý turnerský svaz (Deutscher Turnerband). Jeho členem byl i Bienert.

49 Podrobněji ke zpravodajské skupině senátora Krczala srov. *NA*, f. Policejní ředitelství Praha II – Zpravodajská ústředna při policejním ředitelství Praha – AMV 200, k. 186, sign. 200-186-59, č. 137/Ozús – 39, Gottfried Krczal, podezřelá činnost.

Jan Zumr

převzal velení praporu SS v Mikulově a k 1. prosinci 1938 byl jmenován SS-Untersturmführerem. Bienert se ovšem v Mikulově příliš dlouho nezdržel. Na počátku února 1939 byl poslán do Dachau na vzdělávací kurz pro sudetoněmecké důstojníky. Po obsazení „Rest-Tschechei“ (nacistické označení pro okleštěné české země) byl ovšem již 18. března přeložen do Brna, kde dohlížel na nábor nových mužů do řad SS. Sám velitel Doplnovacího úřadu SS Berger vyjádřil Bienertovi uznání za jeho práci a přislíbil, že do září bude povýšen na SS-Obersturmführera. K tomu však došlo až březnu 1940. Bienert měl v Brně působit jako adjutant II. praporu 107. SS-Standarte, nakonec ale velel celému praporu. Ani v Brně se ovšem příliš dlouho nezdržel, neboť byl již 1. srpna 1939 pověřen velením I. praporu pražské 108. SS-Standarte.⁵⁰

Bienertovým nástupcem v čele mikulovského praporu SS se stal SS-Sturmbannführer Ernst Nickel, který se narodil v roce 1905 v Osthofenu u Wormsu. Šlo tedy o dalšího velitele, jenž nepocházel z jižní Moravy. Nickel vstoupil do řad SS již 1. srpna 1931 a jeho kariéra byla zpočátku velmi rychlá. Již 20. dubna 1935 získal hodnost SS-Sturmbannführera a působil jako velitel dvou pluků. Poté se však jeho služební postup zastavil, vyšší hodnosti nikdy nedosáhl. Byl pak velitelem praporů a v červenci 1938 byl na jeden rok odvelen do „říšského tábora NSDAP“ (Reichslager NSDAP). Po uplynutí plánované doby jeho působení v táboře nepřipadalo v úvahu, aby tam setrval, neboť se dostal do sporů s táborovým vedoucím, který požádal o jeho přeložení. Pro Nickela tak muselo velení SS urychleně najít nové působiště, a když byl Ronald Bienert pověřen velením nad brněnským praporem Allgemeine-SS, převzal Nickel ten mikulovský.⁵¹

Velitelem III. praporu se sídlem v Korneuburgu se stal SS-Untersturmführer Rudolf Horak. Narodil se v roce 1912 ve Vídni, nicméně oba jeho rodiče pocházeli z Čech.⁵² Vyučil se rezníkem a již v osmnácti letech, v roce 1930, se stal členem NSDAP a SA. V únoru 1931 byl převeden k SS a službu u ní vykonával až do svého útěku do Německa v březnu 1935. Tam působil v táboře Ranis určeném pro příslušníky SS uprchlé z Rakouska.⁵³ Do své vlasti se vrátil až po jejím obsazení německou armádou. Dne 20. dubna 1938 se dočkal povýšení na SS-Untersturmführera, a než byl pověřen velením nad III. praporem 99. SS-Standarte, působil ve štábu Abschnitt XXXI ve Vídni.⁵⁴

Za zmínku stojí ještě dva muži, kteří byli povýšeni do hodnosti SS-Sturmbannführera k 30. lednu 1939.⁵⁵ Prvním byl Felix Bornemann, dlouholetý funkcionář Německé národně socialistické strany dělnické (Deutsche nationalsozialistische Arbeiterpartei –

50 *BArch Berlin*, f. SSO a RS, osobní složka Ronald Bienert; *NA*, f. NSDAP – spojovací ústředna při úřadu říšského protektora, Praha, k. 768, sign. 123-768-6, Der Chef des SS-Hauptamtes, SS-Ergänzungsamt, Berlin den 4. 4. 1939.

51 *BArch Berlin*, f. SSO, osobní složka Erwin Nickel.

52 Viz http://www.data.matricula.info/php/view2.php?ar_id=3670&be_id=2432&ve_id=748302&count= (citováno k 3. 9. 2015).

53 Blíže k rakouským příslušníkům SS, kteří uprchli z Rakouska do Německa, viz ROTHLÄNDER, Christiane: *Die Anfänge der SS in Wien*, s. 486–528.

54 *BArch Berlin*, f. RS, osobní složka Rudolf Horak; *ÖSTA/AdR*, f. GA, osobní složka Rudolf Horak, Zl. 15 252.

55 *SS-Verordnungsblatt*, 5. Jahrgang, Nummer 1 (30. 1. 1939).

99. SS-Standarte

DNSAP) a SdP a od prosince 1938 okresní vedoucí NSDAP ve Znojmě. Druhým potom JUDr. Alfred Kottek, znojemský advokát a také bývalý člen DNSAP a SdP, od roku 1940 policejní ředitel ve Znojmě. Jak Bornemann, tak Kottek navíc získali v prosinci 1938 v doplňovacích volbách do Říšského sněmu poslanecké mandáty. Oba muži vykonávali službu u SS pouze honorárně a k 99. SS-Standarte byli přiděleni jen na krátký čas. Zatímco Kottek byl přidělen k SS-Abschnitt XXXI, Bornemann k SD.⁵⁶

Služba u 99. SS-Standarte

Jak už bylo konstatováno výše, příslušníci Allgemeine-SS měli povinnost vykonávat službu u SS dva večery týdně v délce přibližně dvě hodiny, a k tomu ještě dvě neděle v měsíci, cca tři až šest hodin. Jednou z nejdůležitějších činností bylo pěstování sportu, který sloužil nejen ke zvýšení fyzické kondice, ale také ke ctění údajně typicky německých masových, týmových a bojových sportů, což odpovídalo snaze velení SS zlepšit vnitřní soudržnost jejich útvarů. Navíc po zavedení všeobecné branné povinnosti v Německu v roce 1935 ztratily Allgemeine-SS fakticky roli ozbrojené paravojenské organizace, načež byl důraz na posílení „obranyschopnosti“ pomocí sportu ještě zvýšen. Sice neexistoval žádný detailní předpis, který by určoval, jaké sporty by se měly provozovat, nicméně největší důraz byl kladen na lehkou atletiku, plavání a gymnastiku, které měly doplňovat míčové a zápasnické sporty. K tomu ještě střelba z malorážky a pochody s plnou polní (Gepäckmärsche), jež se měly konat zpravidla jednou za měsíc. Podle Himmlerových představ měl být každý příslušník SS schopen uběhnout pětakilometrový běh za 20 až 25 minut, ujít 25 km dlouhý pochod s plnou polní za tři a čtvrt až čtyři hodiny, 100 m měl pokořit do 13 sekund, 800 m do dvou minut a patnácti vteřin a 1500 metrů do pěti minut. Že nároky, kterými Himmler nezdůvodňoval zdraví i životy svých mužů, nebyly zrovna nízké, dokazují např. opakované případy úmrtí příslušníků SS na úzeh během pochodů s plnou polní. Nejprominentnější „obětí“ sportování uvnitř SS byl šéf Hlavního rasového a osidlovacího úřadu (Rasse- und Siedlungshauptamt) SS-Obergruppenführer Richard Walter Darré (1895–1953), který si při snaze získat Říšský sportovní odznak (Reichssportabzeichen) přetrhl Achillovu šlachou. Velení SS organizovalo i sportovní soutěže, ve kterých se utkávala vybraná družstva z rot, praporů i celých pluků, a to jak mezi sebou, tak i s družstvy SS-VT, SS-TV či s týmy z ostatních nacistických organizací, především SA.⁵⁷ Příkladem může být soutěž v pochodu s plnou polní mezi vybranými družstvy praporů pluků SS-Abschnitt XXXI uskutečněná 16. dubna 1939 ve Vídni, kde – jak hrdě hlásal *Znaimer Tagblatt* – zvítězilo družstvo ze znojemského praporu 99. SS-Standarte.⁵⁸

56 MZA, f. C 142, k. 51, sp. zn. Ls 66, vyšetřovací spis Felix Bornemann, Hlavní přelíčení 24. 4. 1947, s. 152.

57 Detailně k významu sportu pro Allgemeine-SS viz HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 212–225.

58 V soutěži se utkala družstva z praporů III/11 (Videň), I/89 (Videň) a I/99 (Znojmo), přičemž krom samotného pochodu byl součástí soutěže i hod granátem a střelba. Viz *Znaimer SS siegt in Wien. Znaimer Tagblatt*, 18. 4. 1939.

Jan Zumr

Vedle sportu představovala nejdůležitější výplň služby mužů u Allgemeine-SS ideologická školení. Podle velení SS měli být příslušníci Schutzstaffel „nejpřesvědčivějšími propagandisty hnutí“ režimu a obranou proti nepřátelům. Tento požadavek se ovšem od počátku tvrdě střetával s realitou, neboť jak poznamenal ve svém hlášení z dubna 1935 jeden plukovní vedoucí vzdělávání, v mnohých útvarech řada mužů nikdy nepřčetla ani jednu knihu o nacionálním socialismu a o programu strany panovala velká nevědomost.⁵⁹ K intenzifikaci školení příslušníků SS byl na jaře 1935 zřízen v rámci Hlavního rasového a osidlovacího úřadu Úřad pro vzdělávání (Schulungsamt), který vydával tzv. Leitheften, což byly většinou sbírky materiálů pro ideologický výcvik dlouhé 50–80 stran. Původně byly určeny jen velitelům jednotek a vedoucím vzdělávání, později je mohli získat i jedinci, kteří si sami dobrovolně chtěli prohloubit své „vzdělání“. Koncem roku 1935 Himmler nařídil, aby se v rotách věnovalo ideologické výuce 40 minut dvakrát týdně a v rámci praporu jedna hodina měsíčně.

Tyto časově velmi ambiciózní požadavky se ovšem v praxi nepodařilo prosadit, neboť ideologický výklad tak v podstatě zabíral celou služební dobu příslušníka Allgemeine-SS a kolidoval s požadavky na sportovní výcvik. Po protestech svých podřízených snížil říšský vůdce SS kvótu na jednu hodinu týdně. V létě měl prioritu sport, v zimě ideologická školení. Ta se zaměřovala především na nepřátele nacionálního socialismu: v prvé řadě pochopitelně na Židy, dále na komunisty, svobodné zednáře a také na křesťanství a především na katolickou církev.⁶⁰ Od příslušníků SS se očekávalo, že svou loajalitu k Třetí říši stvrdí vystoupením z církve a že se stanou tzv. věřícími v Boha (gottgläubig). Himmlerova snaha o „odkřesťanštění“ svých podřízených měla u jednotlivých odnoží SS různé výsledky. Zatímco u SS-TV a SS-VT dosahoval na konci roku 1939 podíl bezkonfesioních 80, resp. 56 %, u Allgemeine-SS pouze 26 %, ⁶¹ což ovšem několikanásobně překračovalo říšský průměr, který v polovině třicátých let činil jen 4,1 %!⁶² Součástí tažení proti církvi byla i snaha velení SS o nahrazení náboženských svátků a slavností pseudonáboženskými, germánskými a pohanskými oslavami, jako byl např. letní a zimní slunovrat. Příslušníci Allgemeine-SS se pochopitelně účastnili i státních a stranických svátků a slavností. Mezi nejdůležitější patřil 9. listopad – výročí Hitlerova „pivnicového puče“ roku 1923, 30. leden – datum jmenování Hitlera říšským kancléřem v roce 1933, 20. duben⁶³ – datum Hitlerových narozenin (1889) či první polovina září, kdy se v Norimberku konaly tradiční říšské sjezdy NSDAP (Reichsparteitage)⁶⁴. Na nižší úrovni se pořádaly tzv. okresní sjezdy

59 HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 225.

60 Tamtéž, s. 231–235.

61 Na příslušníky SS-TV a SS-VT byl ovšem vyvíjen mnohem silnější nátlak na vystoupení z církve, což souviselo se skutečností, že příslušníci ozbrojených SS jakožto placení profesionálové stáli ve vztahu k SS ve větší závislosti než jejich kolegové z Allgemeine-SS, kteří povětšinou sloužili u SS jen honorárně. Srov. WEGNER, Bernd: *Hitlers Politische Soldaten*, s. 250–251.

62 HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 251.

63 Geburtstagsfeier des Führers in Znaim. *Znaimer Tagblatt*, 21. 4. 1939; *Státní okresní archiv* (dále jen SOkA) Znojmo, f. Z/ONV-II. Okresní národní výbor Znojmo: Vyšetřovací komise ONV a trestní nalézací komise ONV, k. 69, spis VS XI. 5674/47, Dienstplan für Monat April 1939, 4/99. SS-Standarte.

64 Příslušníci 99. SS-Standarte se na sjezd v září 1939 sice připravovali, nicméně vypuknutí války znamenalo jeho zrušení. Tamtéž.

NSDAP (Kreistage der NSDAP). Ve Znojmě se konal například 20. a 21. května 1939 a účastnila se ho také 99. SS-Standarte.⁶⁵

O tom, jak vypadala konkrétní činnost příslušníků znojemského pluku SS, informují dochované plány služeb pro 4. rotu I. praporu 99. SS-Standarte pro měsíce březen až srpen 1939. Služba v pracovní dny se obvykle odehrávala mezi 20. až 22., resp. 21. až 23. hodinou. Výcvik probíhal na úrovni družstev a čet, na úrovni celé roty se konal pouze o nedělích. Ve 4. rotě se služba v neděli konala jednou až třikrát měsíčně v rozmezí od tří do sedmi hodin. Její většinu zabíralo sportování, execírování a pochody s plnou polní. Naproti tomu ideologická školení se konala pouze jednou až dvakrát měsíčně, což odpovídalo výše uvedeným představám velení SS o prioritě sportu před ideologií v letních měsících. V omezené míře docházelo na výcvik střelby z malorážky a své místo si ve služebních plánech našlo i trénování zpěvu. Obecně je tedy možno konstatovat, že Himmlerovy předpisy a nařízení se, přinejmenším ve 4. rotě 99. SS-Standarte, v zásadě dodržovaly.⁶⁶

Než přikročíme dále, je třeba zmínit se ještě o následujících aktivitách 99. SS-Standarte. Její příslušníci se uplatnili i v zemědělství. Například v listopadu 1938 pomáhali s odstraňováním následků československých vojenských příprav na „vpravdě zpustošených“ polích⁶⁷, v srpnu 1939 pak při sklizni.⁶⁸ Angažovanost Allgemeine-SS v zemědělství souvisela s politikou „krev a půda“ (Blut und Boden), pomocí které mělo dojít k užšímu spojení mezi SS a rolnictvem.⁶⁹ A konečně je nutno zmínit účast SS na obrovském pogromu na Židy z 9. na 10. v listopadu 1938, který vešel do dějin jako „křišťálová noc“. Příslušníci Allgemeine-SS se účastnili demolic a rabování židovských synagog, obchodů i obytných domů po celém území Třetí říše včetně Říšské župy Sudety, o podílu 99. SS-Standarte na násilí proti Židům ovšem chybějí zprávy. Většina židovského obyvatelstva uprchla ze Znojma ještě před podepsáním mnichovské dohody, další byli z města vyhnáni Němci po okupaci pohraničí. Templ ve Znojmě byl bezprostředně po obsazení města německou armádou několikrát vyrabován a další vlna rabování proběhla v prosinci 1938, kdy se dav lidí za dosud nevyjasněných okolností shromáždil před synagogou, vylomil vstupní dveře a zdemoloval a rozkradl vnitřní vybavení. Podle pozdějšího německého policejního vyšetřování rabování údaj-

65 1. Kreistag der NSDAP in Znaim am 20 und 21. Mai 1939. *Znaimer Tagblatt – Znaimer Wochenblatt*, 20. 5. 1939; *SOkA Znojmo*, f. Z/ONV-II. Okresní národní výbor Znojmo: Vyšetřovací komise ONV a trestní nalézací komise ONV, k. 69, spis VS XI. 5674/47, Dienstplan für Monat Mai 1939, 4/99. SS-Standarte. Detailně k ideologické výchově příslušníků Allgemeine-SS a slavnostem SS viz HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 225–255. Jak moc byla ideologická školení úspěšná, je těžké hodnotit. Na jedné straně si řada velitelů SS stěžovala na nezáměr svých podřízených o tato školení, na druhé straně je prokazatelné, že útvary Waffen-SS, ve kterých byl vysoký podíl příslušníků Allgemeine-SS, se v nadprůměrné míře podílely na nejhorsích zvěrstvech SS během druhé světové války. Srov. HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 281–284; HÖHNE, Heinz: *SS. Elita ve stínu smrti*, s. 131.

66 *SOkA Znojmo*, f. Z/ONV-II. Okresní národní výbor Znojmo: Vyšetřovací komise ONV a trestní nalézací komise ONV, k. 69, spis VS XI. 5674/47, Dienstpläne für Monate Mai – August 1939. Otázkou pochoptelně zůstává, zda se naplánovaná činnost v praxi uskutečnila přesně tak, jak byla předepsána.

67 Südmährens SS nimmt sich der Bauern an. *Znaimer Wochenblatt*, 26. 11. 1938.

68 *SOkA Znojmo*, f. Z/ONV-II. Okresní národní výbor Znojmo: Vyšetřovací komise ONV a trestní nalézací komise ONV, k. 69, spis VS XI. 5674/47, Dienstplan für Monat August, 4/99. SS-Standarte.

69 HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 158.

Jan Zumr

ně povolila právě místní SS-Standarte. Nakonec ale vše vyšumělo do ztracena, neboť v dobové atmosféře na vyšetřování ve skutečnosti nikdo zájem neměl.⁷⁰ Samotné SS při zaboru židovského majetku nevyšlo zkrátka a zajistilo si pro sebe dvě lukrativní nemovitosti. Bylo již řečeno, že velitelství 99. SS-Standarte se nacházelo v reprezentativní vile čp. 21 ve Strasse des 9. Oktober. Byt zde měl i velitel pluku SS-Obersturmbannführer Karl Heinz Urban a ve vedlejší vile čp. 23 byl s rodinou ubytován pozdější adjutant 99. SS-Standarte SS-Untersturmführer Franz Repper.⁷¹

99. SS-Standarte za války

S vypuknutím druhé světové války se situace znojemské 99. SS-Standarte radikálně změnila. Většina jejích příslušníků narukovala do Wehrmachtu či k ozbrojeným útvarům SS⁷², v zázemí zůstala pouze menšina. Zde je třeba poznamenat, že – ač se to může na první pohled zdát nelogické – převážná část byla odvedena k Wehrmachtu, a nikoliv k Waffen-SS. Důvod byl prostý. Jak již bylo zmíněno, naprostá většina příslušníků Allgemeine-SS měla civilní zaměstnání a svou službu u SS vykonávala dobrovolně a bezplatně. Na rozdíl od jednotek SS-VT nebyla služba u Allgemeine-SS postavena na roveň vojenské službě, a tak pro příslušníky těchto útvarů platila braná povinnost stejně jako pro všechny ostatní německé muže.⁷³ Se zhoršující se válečnou situací byli povolávání stále další a další členové 99. SS-Standarte, a tak na konci roku 1942 činil počet v zázemí zůstávajících příslušníků tohoto pluku 141, o rok později už jen 123.⁷⁴

Po vypuknutí války a odchodu většiny mužů na frontu zůstaly Allgemeine-SS dva hlavní úkoly. Její příslušníci měli pomáhat v Bergerově Doplňovacím úřadě s verbováním mladých mužů pro Waffen-SS, zejména mezi členy Hitlerjugend. Nábor nováčků do Allgemeine-SS neustal, nicméně počet nově přistoupivších členů byl ve srovnání

70 KOC, Karel: Připojení Znojemska k říšské župě Dolní Podunají (podzim 1938 – jaro 1939). In: *Jižní Morava. Vlastivědný sborník*, 2015, roč. 51, sv. 54, s. 210.

71 Tamtéž.

72 Po vypuknutí druhé světové války byla značná část členů Allgemeine-SS povolána do řad tzv. zesílených pluků SS-Totenkopf (verstärkte SS-Totenkopfstandarten). Do těchto útvarů nastoupili zejména mladší muži, ti starší nad 45 let byli přiřazeni k útvarům sloužícím k ostraze koncentračních táborů, kde nahradili mladší personál uvolněný k jiným úkolům. Verstärkte Totenkopfstandarten vykonávaly především strážní a pohotovostní službu na okupovaných územích a podílely se rovněž na zatýkání a likvidaci nepohodlných skupin obyvatel. V letech 1940 a 1941 byla část těchto pluků rozpuštěna, část přeměněna na motorizované pěší pluky, které posloužily k doplnění stávajících či k vytvoření zcela nových útvarů Waffen-SS. Podrobně k této problematice srov. KAŇÁK, Petr – VAJSKEBR, Jan: Od Polizeiverstärkung k verstärkte SS-Totenkopfstandarten. Geneze a nasazení specifického druhu represivních a okupačních jednotek SS v letech 1933–1941. *Securitas Imperii*, 2009, č. 15, s. 42–97.

73 Do konce roku 1942 bylo k Wehrmachtu povoláno 117 895 příslušníků Allgemeine-SS, o rok později jich sloužilo u Heer, Luftwaffe a Kriegsmarine 117 473 a v polovině roku 1944 to bylo 113 908 mužů. Ve stejnou dobu v Říši stále zůstávalo nepovoláných 64 614 mužů náležejících k Allgemeine-SS. Srov. *BArch Berlin*, f. NS 19, NS 19/1654, Gesamtstärke der SS am 31. 12. 1942, s. 4; tamtéž, NS 19/1474, Gesamtstärke der SS am 31. 12. 1943, SS-Oberabschnitt Donau, s. 5 a tamtéž, NS 19/1471, Gesamtstärke der SS am 30. 6. 1944, s. 5.

74 *BArch Berlin*, f. NS 19, NS 19/1654, Gesamtstärke der SS am 31. 12. 1942, SS-Oberabschnitt Donau, s. 7, a tamtéž, NS 19/1474, Gesamtstärke der SS am 31. 12. 1943, SS-Oberabschnitt Donau, s. 9.

s Waffen-SS zanedbatelný. Druhý úkol spočíval v péči o rodiny těch příslušníků SS, kteří se v jednotkách Wehrmachtu či Waffen-SS nacházeli na frontě, v péči o raněné, válečné invalidy stejně jako o vdovy a sirotky po padlých příslušnících SS.⁷⁵ Předválečná služba v podobě sportování, ideologických školení a účasti na nejrůznějších slavnostech se měla zachovávat, „dokud to bude možné“. Vzhledem ke skutečnosti, že v některých rotách se již v roce 1940 nacházela pouhá hrstka mužů, byly uvedené aktivity záhy omezeny.⁷⁶ V 8. rotě 99. SS-Standarte se sídlem v Hustopečích tak např. v únoru 1941 zůstalo jen 30 mužů⁷⁷, kteří nebyli povoláni k Wehrmachtu či k ozbrojeným útvarům SS, ve znojemské 1. rotě zůstalo v září 1941 pouhých 26 mužů, a v sanitním oddílu I. praporu zbyli v říjnu 1941 dokonce jen tři muži z původních 13.⁷⁸

Odvody se nevyhnuly ani vedoucím kádrům znojemské SS-Standarte. Její velitel Urban byl – jak neopomněl zdůraznit – po dlouhé snaze v červenci 1940 povolán k záložnímu praporu pluku SS „Deutschland“ a až do konce války působil u různých jednotek Waffen-SS.⁷⁹ „Dočasně pověřen vedením záležitostí“ (Mit der Wahrung der Geschäfte beauftragt – m. d. W. d. G. b.) znojemského pluku byl velitel I. praporu SS-Obersturmführer Ernst Leisner, který dohlížel na jeho činnost nejméně do dubna 1942. V blíže neupřesněnou dobu byl povolán k Waffen-SS a padl 31. ledna 1944.⁸⁰ Nejpozději v červnu 1943 se v čele Standarte objevil SS-Sturmbannführer Erich Kutter. Před svým odchodem do Znojma působil tento rodák z Ravensburgu ve Württenbersku téměř pět let jako referent ve štábu SS-Oberabschnitt Donau. Kutter zůstal v čele 99. SS-Standarte až do konce ledna 1944, kdy byl jejím zastupujícím velitelem jmenován SS-Sturmbannführer Otto Winter, který současně velel I. praporu vídeňské 89. SS-Standarte.⁸¹ Byl posledním velitelem znojemského pluku Allgemeine-SS, v je-

75 HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 288–289.

76 Tamtéž, s. 286.

77 U šesti z těchto mužů byla uvedena poznámka „uk“, což znamenalo „Unabkömmlichstellung“. Jednalo se o krátkodobé zproštění od vojenské služby kvalifikovaných sil, které nešlo nahradit a jež byly nezbytné pro zajištění chodu válečného hospodářství, dopravy či správy.

78 MZA, f. NSDAP Znojmo, k. 26, inv. č. 73, SS-Sturm 8/99 Sturmliste für den Monat März 1941 (26. Feber 1941); SS-Sturm 1-99. SS-Standarte Sturmliste für den Monat Oktober 1941 (28. September 1941); San-Staffel I/99 Sturmliste (Oktober 1941).

79 *BArch Berlin*, f. SSO, osobní složka Karl Heinz Urban, Lebenslauf 22. Mai 1941. Z jeho válečné služby měla pikantní příchuť účast na 3. kurzu pro důstojníky-čekatele na poddůstojnické škole v Radolfzellu. Během jednoho testu se společně s několika kolegy pokoušel popisovat. Na tom by ještě nemuselo být nic neobvyklého, kdyby se ovšem nejednalo o test ze světonázorových témat (!), se kterými Urban, jakožto člen NSDAP od roku 1930, člen SS od roku 1931 a velitel pluku Allgemeine-SS, neměl mít sebestmenší problém. Přesto byl následně jmenován důstojníkem-čekatelem, ačkoli jeho povýšení na SS-Oberscharführera (hodnosti Allgemeine-SS neměly ve Waffen-SS žádnou platnost) bylo o tři měsíce pozdrženo. Tamtéž. Po válce se Urban vrátil do Vídně, kde žil až do své smrti v roce 1991. Srov. ROTHLÄNDER, Christiane: *Die Anfänge der Wiener SS*, s. 604–605.

80 *BArch Berlin*, f. NS 34, NS 34/97, Soupis velitelských pozic SS-Oberabschnitt Donau; MZA, f. NSDAP Znojmo, k. 6, inv. č. 21, sign. D-73, 99. SS-Standarte, Abt. II Az. 16, Betr.: Urlaub des SS-Ustuf. Franz Repper.

81 V Kutterově osobní složce v berlínském Bundesarchivu se žádný záznam o jeho přeložení k 99. SS-Standarte nenachází. Srov. *BArch Berlin*, f. SSO, osobní složka Erich Kutter. Záznam o jeho působení lze nalézt až ve Winterově složce, kde je Winter uveden jako Kutterův nástupce, tedy zastupující velitel 99. SS-Standarte. Kutterův podpis se rovněž nachází na několika dopisech z roku 1943 poslaných

Jan Zumr

jím čele zůstal až do května 1945, kdy společně s okresním vedoucím NSDAP Felixem Bornemannem uprchl z města před postupující Rudou armádou.⁸²

Velitel mikulovského praporu SS-Sturmbannführer Ernst Nickel byl již na počátku války odvelen do Wehrmachtu, ačkoliv formálně i nadále zůstal velitelem II/99. Jeho stopy se ztrácejí na jaře 1945, kdy působil ve štábu velitele Waffen-SS v Protektorátu.⁸³ Velitel III. praporu v Korneuburgu SS-Untersturmführer Rudolf Horak padl 24. listopadu 1941.⁸⁴ Adjutant 99. SS-Standarte SS-Untersturmführer Georg Turbain a SS-Untersturmführer Leopold Mayer, působící na stejné pozici u I. praporu, byli na konci listopadu 1939 odveleni k pobožce Doplňovacího úřadu Waffen-SS ve Vídni, kde pracovali až do jara 1942. Formálně ovšem i nadále vykonávali své funkce u znojemského pluku Allgemeine-SS, a to až do konce července 1942. Poté se jejich cesty rozdělily. Turbain byl, stejně jako mnoho dalších Rakušanů, přeložen na Balkán k 7. dobrovolnické horské divizi SS Prinz Eugen, kde působil minimálně do poloviny roku 1944. Mayer byl po osmiměsíčním nasazení na frontě raněn a přeložen zpět do Vídně, kde se ujal pozice adjutanta SS-Abschnitt XXXI.⁸⁵ Na Turbainovo a Mayerovo místo u 99. SS-Standarte nastoupil v srpnu 1942 Franz Repper, 9. listopadu 1940 povýšený na SS-Untersturmführera, který však ve Znojmě vydržel pouze do března 1943, kdy byl i on povolán k Waffen-SS.⁸⁶

Odvody postihovaly další a další příslušníky 99. SS-Standarte a podle poválečné výpovědi jejího posledního velitele Wintera měla Standarte v únoru 1944 už jenom 101 neodvedených mužů.⁸⁷ Zbývající příslušníci zůstali u pluku až do září 1944, kdy byly zřízeny jednotky Volksturm, které zmobilizovaly poslední lidské rezervy Třetí říše.⁸⁸ Štáb pluku nicméně fungoval až do samotného konce války.

Po jejím skončení se československá justice pokusila před soud pohnat příslušníky 99. SS-Standarte, ale nebyla příliš úspěšná. Rada mužů, jako např. Ernst Leisner či první velitel 2. roty SS-Untersturmführer Hans Schulak⁸⁹, během války zahynula, další po jejím konci uprchli do Rakouska nebo do Německa. Z důstojníků či z velitelů znojemského pluku Allgemeine-SS byli Mimořádným lidovým soudem ve Znojmě prokazatelně odsouzeni pouze dva muži. Znojemský okresní vedoucí NSDAP SS-Obersturmbannführer Felix Bornemann byl odsouzen na doživotí, ale v roce 1955

SS-Obersturmbannführerovi Ernstu Leisnerovi, a také na dopise z října 1943 doporučujícím bezplatné vydání zbrojního průkazu pro velitele 1. roty znojemského pluku SS Karla Sallera, na němž je Kutter explicitně uveden jako zastupující velitel 99. SS-Standarte. Srov. tamtéž, osobní složka Otto Winter; MZA, f. NSDAP Znojmo, k. 14, inv. č. 29, sign. D-158, dopis Ericha Kuttera Ernstu Leisnerovi z 9. července 1943; tamtéž, k. 7, inv. č. 22, sign. D-81, 99. SS-Standarte, Abt. II, Betr: Waffenschein für den SS-Scharführer Karl Saller.

82 *Wiener Stadt- und Landesarchiv* (dále jen WStLA), f. Volksgericht Wien, spis Vg 1 Vr 2819/45.

83 *BArch Berlin*, f. SSO, osobní složka Ernst Nickel.

84 *ÖSTA/AdR*, f. GA, osobní složka Rudolf Horak, Zl. 15 252.

85 *BArch Berlin*, f. SSO, osobní složky Georg Turbain a Leopold Mayer.

86 Tamtéž, osobní složka Franz Repper.

87 *WStLA*, f. Volksgericht Wien, spis Vg 1 Vr 2819/45.

88 HEIN, Bastian: *Elite für Volk und Führer*, s. 293.

89 Padl 28. července 1944. *BArch Berlin*, f. SSO a RS, osobní složka Hans Schulak.

99. SS-Standarte

byl propuštěn a odsunut do Německa.⁹⁰ Druhým odsouzeným byl SS-Scharführer Karl Saller, od roku 1942 velitel 1. roty, který obdržel trest odnětí svobody v délce šesti let. V roce 1950 byl propuštěn a také odsunut do Německa.⁹¹ Stojí za zmínku, že poslední velitel 99. SS-Standarte SS-Sturmbannführer Otto Winter byl Lidovým soudem ve Vídni (Volksgericht Wien) v listopadu 1946 odsouzen k 10 letům těžkého žaláře, v listopadu 1948 byl však podmíněčně propuštěn. Winter byl odsouzen pouze za svou ilegální činnost v Rakousku v letech 1933–1938 a působení na vedoucích pozicích u Allgemeine-SS ve Vídni v letech 1938–1944. Jeho aktivity v čele znojemské SS-Standarte byly zmíněny jen okrajově.⁹²

Závěrem

Po okupaci jižní Moravy v říjnu 1938 zahájilo velení SS na tomto území – stejně jako v celém okupovaném pohraničí – nábor nových členů do řad Allgemeine-SS. Jižní Morava byla ovšem příliš malá na výstavbu úplného pluku, a proto byly k nově vybudované znojemské 99. SS-Standarte přiděleny i dosavadní útvary Allgemeine-SS v severovýchodní části Dolních Rakous. Vzniklá jednotka tak představovala unikátní případ přeshraničního sjednocení, neboť všechny ostatní pluky Allgemeine-SS v okupovaném pohraničí byly postaveny výhradně na českém území. Dalším rozdílem oproti těmto útvarům bylo skromné zastoupení místních Němců na nejvyšších důstojnických místech i nižší počet příslušníků jednotky. Svou strukturou a služební náplní, která zahrnovala především sport, ideologická školení a účast na nejrůznějších nacistických oslavách, se ovšem 99. SS-Standarte nijak nelišila od ostatních pluků Allgemeine-SS. Po vypuknutí druhé světové války většina příslušníků znojemského pluku narukovala do Wehrmachtu a k ozbrojeným útvarům SS a předválečné aktivity zbývajících členů byly výrazně omezeny. Po osvobození vyvíjely československé a rakouské justiční orgány snahu o dopadení příslušníků 99. SS-Standarte, před soudem však stanuli tři z nich.

90 MZA, f. C 142, k. 51, sp. zn. Ls 66, vyšetřovací spis Felix Bornemann.

91 Tamtéž, k. 3, sp. zn. Ls 24, vyšetřovací spis Karl Saller.

92 WStLA, f. Volksgericht Wien, spis Vg 1 Vr 2819/45.

Jan Zuzr

- 2 -

Nachtrag : 99.SS-Atandarte

Abschnitt	Standarte	Sturm-bann	Sturm	Anschrift	Fernsprecher
XXXI	99.	I		Z n a i m Straße d.9.Okt.21	490
				Z n a i m , Straße d.9.Okt.21	490
			1.	Z n a i m , Haberlerg 6	---
			2.	Z n a i m , Haberlerg 6	---
			3.	Prossmeritz, SchlöBl 7	---
			4.	Joslowitz, Nr. 97	---
		II.		N i k o l s b u r g , Ob. Bahnhofstr. 24	102
			5.	Nikolsburg, O.Bahnhofstr.	102
			6.	Lundenburg, Konrad-Henleinstr. 28	---
			7.	Unter Tannowitz, Herrenzeile 35	---
			8.	Auspitz, Dienerg. 1	23
			III.		Korneuburg, Wienerstr. 12
9.	Hollabrunn, Sparkassenstr.5	---			
10.	Korneuburg, Wienerstr.12	165			
11.	Poysdorf, Rathaus	2			
		12.	Gänserndorf, Exnerplatz 5	4	

Der Führer des SS-Oberabschnitts Donau

i.V. gez. Cassel

SS-Oberführer

F.d.R. *F. Mayer*
SS-Untersturmführer

Dislokace jednotlivých útvarů 99. SS-Standarte v březnu 1939

Zdroj: MZA, f. NSDAP Znojmo, k. 26, inv. č. 70, SS-Oberabschnitt Donau IA/O Az. 8g/31. 3. [19]39, Betr.: *Anschrift-
tenänderungen, Nachtrag 99. SS-Standarte.*

99. SS-Standarte

Dienstplan für Monat: A p r i l 1939 Einheit: 4/99.SS-Standarte

Standort: J o s l o w i t z Führer: SS-Scha.Repper,Franz

Anschrift der Dienststelle: Joslowitz 97.ND. Telefon: Joslowitz 9

Tag	Zeit	Einheit	Dienstort, evtl. Skizze	Dienststart
4	20-22	Scharen	Joslowitz:Sturmdienststelle(97). Erdberg:Zugdienststelle(84). Gr.Tayax;Erdberg,Zugdienststelle. Höflein:Zugdienststelle(67). Grafendorf:Schule. Schönaun:Schule. Grusbach:Zuckerfabrick. Possitz-Gr.Grillowitz:Schütt- kasten.	Singen. Schulungsvortrag Dienstgrade Grüßenlernen
7	20-22	Zugweise	Joslowitz:Dienststelle, Erdberg:Dienststelle, Höflein:Dienststelle. Grusbach:Zuckerfabrick.	Reinigen und ausmalen der Dienststellen sowie der Dinst- räume.
14	20-22	Scharen	Joslowitz,Erdberg,Gr.Tayax, Höflein,Grafendorf,Schöna u, Grusbach,Gr.Grillowitz,Waltrowitz. In den Turnsälen.	Sport.
18	20-22	Zugweise	Erdberg:Platz v.Gasthof Dietl. Höflein:Turnhalle. Grusbach:Fabrickgasthaus.	Exerzieren.
20	20-22	Scharen	Die Scharen nehmen an den Feier- lichkeiten anl.d.Geb.d.Führers Teil,Falls die Partei nichts macht Dienststellen.	Feierstunde.
21	20-22	Scharen	In den Turnsälen:Joslowitz, Erdberg,Gr.Tayax,Höflein, Grafendorf,Schönaun,Grusbach, Probitz,Gr.Grillowitz,Waltrowitz.	Sport.
23	9-16	Sturm	Höflein:Dienststelle, (Alte Gemeindestube)	Sturmappel.
28	20-22	Scharen	In den Turnsälen:Probitz,Gr.Grillowitz Grusbach,Grafendorf,Schönaun, Höflein,Gr.Tayax,Erdberg,Waltrowitz, Joslowitz,	S p o r t
			Der Führer des 4/99.SS-Standarte m.d.F.b. SS-Scharführer.	

SSV K 95 44-Todesbrüderg. 23. 3. März. Dienstort (Zaner, Buchstab)

Služební plán 4. roty I. praporu 99. SS-Standarte SS-Scharführera Franze Reppera na duben 1939
Zdroj: SOkA Znojmo, f. Z/ONV-II. Okresní národní výbor Znojmo: Vyšetřovací komise ONV a trestní nalézací komise
ONV, k. 69, spis VS XI. 5674/47, Dienstplan für Monat April 1939, 4/99. SS-Standarte.

Jan Zúmr

g-7

San-Staffel I/99 Znaim, den 2. Okt. 1941

Sturmliste.

✓ 1	uk	††-Scha.	Keimel Dr. Franz	335 738	
✓ 2	uk	††-Rttf.	Laasch Dr. Herbert	336 412	
✓ 3	uk	††-Uscha.	Koslik Dr. Erich	335 747	
✓ 4	W-††	††-Stm.	Pfeifer Berthold	335 735	o4 539 E
✓ 5	W-††	††-M.	Zawadil Walter	335 746	
✓ 1	WH	††-M.	Bubenitschek Herbert	335 751	ROA
✓ 2	WH	††-M.	Dudek Josef	335 736	
✓ 3	WH	††-M.	Feigerle Dr. Fritz	341 444	
✓ 4	W-H	††-M.	Holly Hans	335 749	
✓ 5	WH	††-M.	Honemann Josef	335 741	
✓ 6	WH	††-M.	Jilly Alois	341 170	
✓ 7	WH	††-M.	Mikudim Wilhelm	335 739	
✓ 8	WH	††-M.	Nowatschka Robert	335 732	
✓ 9	WH	††-M.	Stener Herbert	335 745	
✓ 10	WH	††-Stm.	Sturz Josef	335 750	
✓ 11	WH	††-Stm.	Proksch Gustav	335 737	
✓ 12	WH	††-Rttf.	Widhalm Wilhelm	335 745	
✓ 13	WH	††-M.	Zibuschka Heinrich	335 747	

Rotní seznam sanitního oddílu I. praporu 99. SS-Standarte z 2. října 1941 – pouze tři muži nebyli povoláni k Wehrmachtu či k Waffen-SS

Zdroj: MZA, f. NSDAP Znojmo, k. 26, inv. č. 70, San-Staffel I/99 Sturmliste (2. Oktober 1941)

99. SS-Standarte

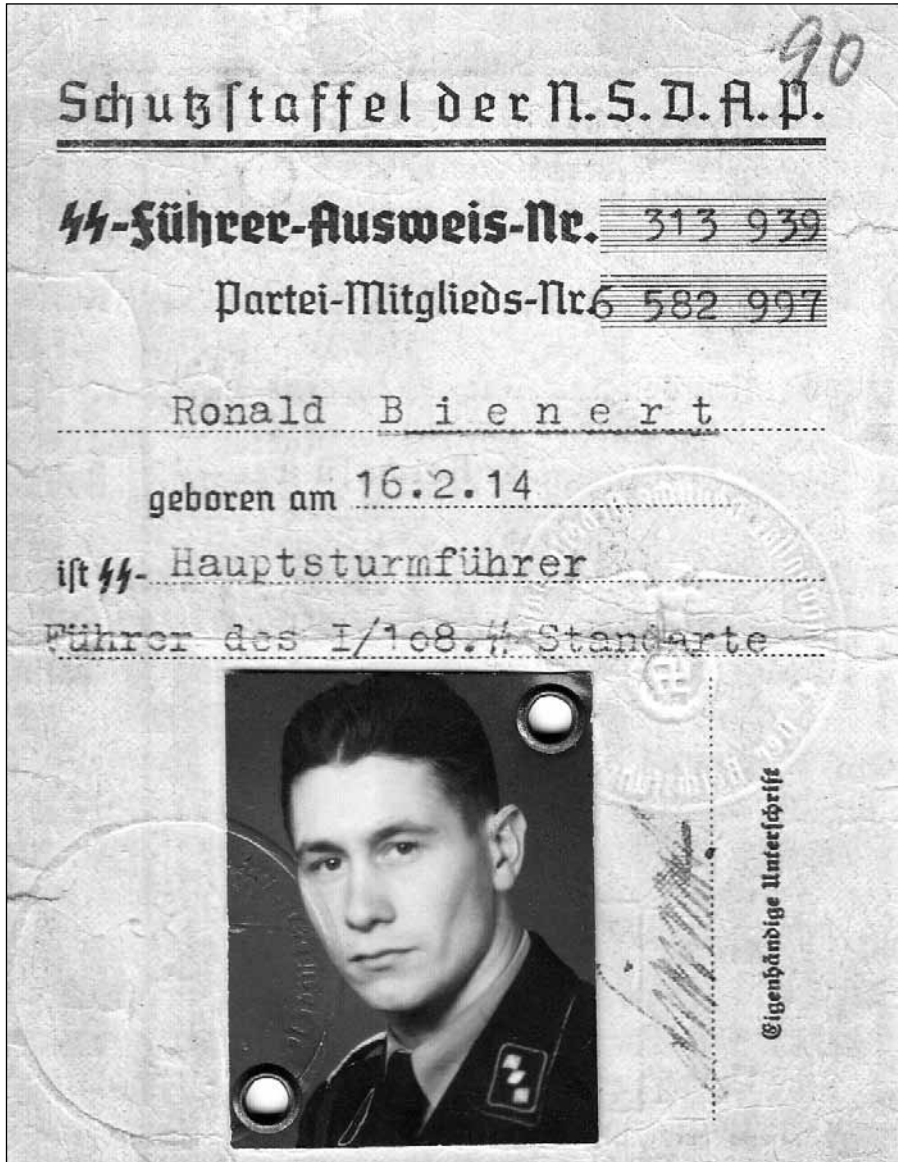

Velitel 2. roty I. praporu ve Znojmě
Hans Schulak *Zdroj: BArch Berlin*

První velitel II. praporu v Mikulově
Ronald Bienert *Zdroj: BArch Berlin*

Jan Zumr

Ronald Bienert v uniformě SS jako velitel I. praporu 108. SS-Standarte v Praze

Zdroj: NA, f. NSDAP – spojovací ústředna při úřadu říšského protektora, Praha, k. 768, sign. 123-768-6

ff-Oberabschnitt Donau	ff-Abschnitt XXXL	ff-Standarte 99	ff-Sturmabn. I	ff-Sturm 4
----------------------------------	-----------------------------	---------------------------	--------------------------	----------------------

Bewerbungs-Bogen

(Handschriftlich und deutlich ausfüllen!)

Sachname Knappe	Erster Beruf Hilfsarbeiter	Dienstmitgl.-Nr.	Inhaber d. Ehrenzeichens
Nachname Knappe	2. St. ausgeübter Beruf	Dienst-Eintritt am 1. 7. 32 in der O.N.S.A.R. München Dr. W. Müller	
Wohnort Juchwitz 71	seit Decidant	H-Eintritt am 3. 6. 35 Nr. 272.188	
Strasse Nr.	Arbeitgeber	H-Dienstgrad 44 Wafff.	
Geburtsort 23. 3. 13.	Arbeitslos seit 1. 11. 33 Arbeitsgeber Arbeitslos Arbeitslos	seit 30. 7. 38	
Geburtsort Juchwitz	Schulbildung 5 Schulst- 2 Schuljahrpfilschulm.	Dienst-Eintritt in der ff als Hilfsarbeiter Defensiver Kennzettel (Schulmaschine, Stenographie, Schreiben, Führerföhne)	
Arbeitsort Juchwitz	Schulbildung	Arbeitsgeber Arbeitslos Arbeitslos	
led. / verh. ☐ ☒	Schulbildung	Arbeitsgeber Arbeitslos Arbeitslos	
Änder: Jahr, Alter, Geschlecht	Schulbildung	Arbeitsgeber Arbeitslos Arbeitslos	
	Schulbildung	Arbeitsgeber Arbeitslos Arbeitslos	

Sämtliche bisherige Tätigkeiten

von	bis	Arbeitgeber, Anstalt	Art der Tätigkeit	Grund des Wechsels
25. 7. 27	25. 7. 30	Aulheim Juchwitz	Hilfsarbeiter	
25. 7. 30	25. 7. 33	Knappe Juchwitz	"	
25. 7. 33	1. 11. 33	"	"	
1. 11. 33	15. 1. 34	Elb Jungling im Kauf.		
15. 1. 34	23. 5. 34	N. H. Müller 424 Str., 1. H. Müller		
23. 5. 34	10. 5. 35	Hilfsarbeiter Knappe		
10. 5. 35	3. 6. 35	Müll München	Arbeitslos	
3. 6. 35	14. 6. 35	44 Lager Knappe	44 Mann	
14. 6. 35	26. 5. 38	44 Lager Knappe	44 Mann	
26. 5. 38	29. 9. 38	Hilfsarbeiter Knappe	Hilfsarbeiter	

Die. 14. ff-Ost Donau / Böhren 1/2000
85488 Druck von Lang & Gumbelberger Wien 6.

Přijímací dotazník velitele 4. roty I. praporu v Jaroslavicích Franze Reppera

Zdroj: SOKA Znojmo

Jan Zmr

Správní důstojník 99. SS-Standarte Walter Bahnsen

Zdroj: BArch Berlin

Příslušníci 99. SS-Standarte pochodující Znojmem

Zdroj: SOkA Znojmo, f. Z/ONV-II. Okresní národní výbor Znojmo: Vyšetřovací komise ONV a trestní nalézací komise ONV, k. 68, spis VS 5651/47

Příslušníci znojemského pluku 99. SS-Standarte během pochodu s plnou polní

Zdroj: 2x SOkA Znojmo, f. Z/S-MV, Sběrka „Mnichov varuje“, k. 1

Jan Zuzr

<p>Schutzstaffel der M. S. D. A. P.</p> <p>W- Ausweis Nr. <u>335 736</u></p> <p>Partei-Mitglieds-Nr. <u>6569430</u></p> <p><u>D u d e k</u>, Josef</p> <p>geboren am <u>7.6.05</u></p> <p>ist <u>W-Mann</u></p> <p>in San.-Staffel I/99. W-Stand.</p> <p>SSV K 14</p> <p><i>Josef Dudek</i> Eigentliche Unterschrift</p>	<p>Ernenndungsdatum:</p> <p>Ernenndung zum „W-Mann“ frühestens:</p> <p>Berlin, den <u>20. April 1939</u></p> <p>Der Reichsführer-W</p> <p><i>H. Himmler</i></p> <p>Der Führer der 99. W-Standarte n.B. <i>Sturmer</i></p> <p>W-Obersturmführer u. Adjutant.</p> <p>Ausweis nur gültig mit zeitlich richtigem Abbinndungsmarke.</p>
---	--

 <p>Sudetendeutsches Freikorps</p> <p>Gruppe IV.</p>	<p>Domp. <i>Lucian 2.</i></p>
<p>Ausweis № 05218 *</p>	
<p><i>Dudek Josef</i> ist Angehöriger des Sudetendeutschen Freikorps.</p>	
<p>Unberechtigtes Tragen des Ausweises ist strafbar.</p>	 <p><i>Lucian 2.</i> Kompanieführer</p>

Průkaz člena Sudetoněmeckého dobrovolného sboru Josefa Dudka

Zdroj: 2 x SOKA Znojmo, Z/ONV-II, Okresní národní výbor Znojmo, Vysřetřovací komise ONV a trestní nalézací komise ONV, spis VS XI. 5786/47 Josef Dudek